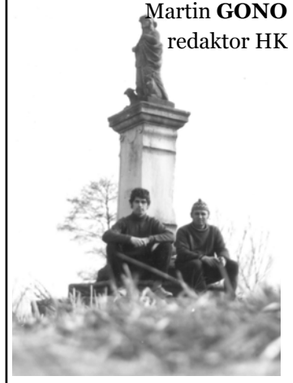
Poďakovanie

Redakcia: Za milý námet a napísanie historicky hodnotného príspevku ***Socha sv. Vendelína - dávna ozdoba nášho chotára*** pre HLAS Krakovian, zverejnenom na str. 5 tohto čísla, úprimne ďakujeme pánovi JUDr. Jozefovi Bolješikovi z Ostrova. Tešíme sa i na ďalšie hodnotné príspevky.

Martin **GONO**
redaktor HK

Jozef Bolješik a jeho sused Michal Mišík pri soche sv. Vendelína v marci pred tridsiatimi piatimi rokmi
fotografia: © marec 1973 Súkromný archív Jozefa Bolješika

Spoločenská kronika

V mesiacoch august až október 2008 sa narodili Liliana **Macháčová**, Timea **Šurínová** a Lenka **Augustínová.**

Našim najmladším občanom prajeme veľa zdravia a šťastia!

***

V tom istom období nás navždy opustili: Jozef **Žitnanský** vo veku 86 rokov, Juraj **Kosa** vo veku 47 rokov a Jozef **Drška** vo veku 75 rokov.

Touto cestou vyslovujeme úprimnú sústrasť všetkým pozostalým!

-r-

Starosta sa prihovára

Vážení spoluobčania!
Je tu tohtoročné tretie číslo Hlasu Krakovian a s ním aj bilancia práce obce a obecného úradu. Najskôr niekoľko všeobecných informácií.

Bohužiaľ, musím konštatovať, že ešte stále niektorí z nás nevedia, že funguje obecný kanál, na ktorom je možné počúvať aj správy miestneho rozhlasu a sú na ňom aj dôležité informácie, ktoré boli vyhlásené v rozhlase a ktoré ste nemuseli počuť. Na obecnom kanáli sú umiestnené aj čísla porúch: energetiky, vodárov, plynárov, telekomunikácií, káblovej televízie a polície Vrbové. Verím, že ich treba používať veľakrát, a v prípade porúch, Vás prosím, aby ste nevolali na obecný úrad, ale priamo na uvedené čísla. Zamestnanci obce nie sú oprávnení robiť žiadne z takýchto opráv a poruchová služba žiada od nás bližšie informácie o nahlasovanej poruche, ktoré zvyčajne nemáme a vie ich len ten, komu sa porucha stala.

V káblovej televízii je pridaný nový program – JOJ PLUS. Z tohto dôvodu prišlo k posunu niektorých programov. Túto informáciu sme zverejnili v obecnom rozhlase a je aj na obecnom kanáli. Tam je aj uvedené, ktorý program, kde je možné chytiť. Všetky programy normálne fungujú. V ponuke už nie je zakomponovaný žiaden zahraničný program.

Do 10. 11. 2008 je termín predkladania žiadosti na dotácie z rozpočtu obce pre právnické osoby a fyzické osoby podnikateľov na rok 2009. Žiadosti treba predložiť pani Kotúlovej na ekonomický úsek. Podmienky poskytnutia dotácií sú stanovené VZN obce Krakovany č. 4/2005. Dotácie je možno žiadať na činnosť alebo na konkrétnu akciu. Žiadosti budú najskôr prerokované v kultúrnej komisii a po doporučení finančnej komisie predložené obecnému zastupiteľstvu na schválenie.

Z prázdninových akcií, ktoré boli uskutočňované organizáciami obce v spolupráci s Mikroregiónom nad Holeškou, chcem spomenúť opekačku v Kočíne-Lančári. Táto akcia sa stretla s veľkým záujmom občanov a v budúcom roku by malo byť toto podujatie usporiadané znova. Realizátorom bude Dolný Lopašov.

Asi 60 nadšencov bicyklovania – od detí až po dôchodcov- prešlo obcami mikroregiónu (asi 38 km). Štart i cieľ bol v Borovciach. Z našej obce sa tohto podujatia zúčastnili 3 občania.

Najvýznamnejším podujatím v obci bola výstava „Aké záhady a krásy skrýva dedinská záhrada“ usporiadaná Miestnou skupinou Slovenského Červeného kríža v Krakovanoch v spolupráci s Mikroregiónom nad Holeškou. Exponáty vystavilo 8 obcí z 11 členov združenia. Podujatie malo i napriek nepriaznivému počasiu vysokú spoločenskú úroveň a návštevnosť, ku ktorej prispela i propagácia v Rádiu Regina a v televízii Markíza. Všetkým vystavovateľom a usporiadateľom chcem v mene svojom i obecného zastupiteľstva poďakovať (na fotografii L. Žitnanského je plastické stvárnenie Mikroregiónu nad Holeškou).

Z fondu predsedu Trnavského samosprávneho kraja Ing. Tibora Mikuša obec dostala 20 000,-Sk na nákup športového materiálu a 10 000,- Sk na zhotovenie medveďa. Srdečne ďakujeme!

8. novembra 2008 bude v obci zber nadrozmerného odpadu (hlavne nábytku), ktorý je možné priviesť na dvor obecného úradu. Starší spoluobčania môžu nahlásiť vývoz na obecný úrad a zamestnanci obce im ho vyvezú. Bližšie údaje budú zverejnené na obecnom kanáli.

Na záver chcem spomenúť niečo o práci zamestnancov obecného úradu. V mesiaci august sa na budove základnej školy vymieňala väčšina okien za plastové. Náklady boli pol milióna korún. V zariadení opatrovateľskej služby boli vymaľované ostatné priestory a v kuchyni sa inštalovali nové digestory (odsávače pár) a dovybavuje sa zariadenie domova. Na Južnej ulici je dokončená kanalizácia v dĺžke 360 m, ktorá by mala byť skolaudovaná ešte v tomto roku. S prácami na kanalizácii sa bude pokračovať na Veternej ulici. Obec obstarala projektové dokumentácie na rekonštrukciu miestnych komunikácií, kultúrneho domu a športového areálu. Pre rekonštrukciu miestnych komunikácií a rekonštrukciu kultúrneho domu je už vybavené aj stavebné povolenie. Prostriedky na ich realizáciu chce získať obec z Eurofondov. Kolotoče na Strážovské hody neprišli pre nízke príjmy.

Vladimír MIHÁLIK

Hroby z doby sťahovania národov z Krakovian - Stráží

➢ *HISTÓRIA*

Marián Klčo - Vladimír Krupa

O archeologických nálezoch z Krakovian sme už písali viackrát. V publikácii Germánske hroby z doby rímskej, Krakovany-Stráže vydanej v roku 2003 aj v anglickom preklade boli prvýkrát komplexne publikované nálezy z bohatých (tzv. kniežacích) hrobov z doby rímskej.

Podarilo sa zjednotiť opisy predmetov, opraviť a doplniť údaje o nich, publikovať aj fotografie všetkých predmetov a uviesť dôležité údaje (napr. miesto ich uloženia).

Následne sme sa rozhodli spracovať ďalšie veľmi známe, ale paradoxne málo poznané, archeologické nálezy z časovo o niečo mladšieho obdobia – z obdobia sťahovania národov.

Prvýkrát a doteraz najpodrobnejšie ich spracoval pred viac ako sedemdesiatimi rokmi J. Neustupný v Obzore praehistorickom (1936) pričom tento článok obsahuje viaceré nepresnosti a niektoré nálezy v ňom nie sú publikované vôbec. Nepresné údaje sa vďaka spomínanému príspevku rozšírili v domácej i zahraničnej odbornej i populárnonáučnej literatúre. Odborná verejnosť im odvtedy venovala minimálnu a či viac-menej takmer žiadnu pozornosť a opierala sa najmä o článok J. Neustupného v Obzore praehistorickom.

Preto sme sa rozhodli komplexne spracovať tieto nálezy z obdobia sťahovania národov z Krakovian-Stráží uložené v archeologickej zbierke Balneologického múzea v Piešťanoch a vydať o nich samostatnú publikáciu, ktorá je v súčasnosti v tlači.

Obdobie sťahovania národov je komplikované, jeho udalosti na území Slovenska možno „rekonštruovať“ len z archeologických nálezov a ojedinelých písomných prameňov antických autorov – historikov, kronikárov, úradníkov, ktorých opis udalostí často nie je jednoznačný, ktorí sa však nezaoberajú našim (alebo sa zaoberajú nielen našim) územím, resp. lokalizácia opisovaných udalostí je často len približná, alebo zostáva predmetom vedeckých diskusií. Veľmi výstižne možno toto obdobie označiť slovami archeológa D. Třeštíka: „obdobie tradične označované ako sťahovanie národov, je pre ne (rôzne kmene a národy) skôr ich opakovaným, rôznorodým a mnohotvárnym vznikaním a zanikaním“ ako len obyčajným presunom. História tohto obdobia je spojená s otázkami trvania rímskej hranice a rímskej správy v podunajských provinciách, s útokmi barbarov a s nimi spojenou devastáciou a úpadkom antického spôsobu života.

Dňa 12. apríla 1924 rokovalo obecné zastupiteľstvo v obci Stráža nad Váhom, ohľadom odkúpenia pozemku pre hliník. Plánovalo sa, že časť vyťaženej hliny upotrebí obec a ostatné dá do prenájmu jednotlivcom.

● Strážovská teheľňa, v pozadí strážovský kostol. **Foto:** archív

Tehelňa sa nachádzala na južnom okraji obce, pri cintoríne v polohe Záhumenice. Ťažba žltej spraše sa vykonávala ručne, stena dosahovala výšku 6 metrov. Ročná kapacita tehelne, v ktorej bola postavená jedna poľná pec bola 100 tisíc tehál, v tom čase sa ročne vyrábalo len 70 tisíc tehál. Dnes sa na vyťaženom priestore rozprestiera cintorín a upravené bývalé smetisko, pole a stavebné pozemky. Hroby boli objavené náhodne pri ťažbe hliny v tejto tehelni na juhozápadnom okraji obce Stráže, dnes súčasť obce Krakovany. Na Okresnom úrade v Piešťanoch bola 26. septembra 1929 spísaná zápisnica o okolnostiach objavenia hrobov, ktoré boli neskôr zaradené do obdobia sťahovania národov. Zápisnicu podpísal aj riaditeľ kúpeľov a „majiteľ miestneho musea“ Imrich Winter.

Múzeum v Piešťanoch muselo v tom čase čeliť snahe o odvezenie predmetov do Bratislavy, čomu sa však napokon podarilo zabrániť. Predmety nájdené v hroboch, ako aj niektoré časti ľudských kostier a kostry koňa zachránil správca piešťanských kúpeľov a tajomník PMS Václav Vlk a sprístupnil ich na publikovanie J. Neustupnému, ktorý viackrát publikoval objav týchto hrobov a nálezov na rôznej úrovni – v novinách, správach vydávaných Piešťanskou muzeálnou spoločnosťou a zborníkoch. Napriek tomu, že miesto nálezu V. Vlk navštívil ihneď po objavení, vďaka už spomínaným okolnostiam ich objavu sa mu nepodarilo získať podrobnejšie údaje o hroboch a v nich nájdených predmetoch. V štúdii, ktorú J. Neustupný uverejnil v Obzore praehistorickom podrobne spracoval a zhodnotil nálezy z rozrušených hrobov: kolienkovitú sponu a kovové liate zrkadielko z hrobu I.; hrubostennú hrncovitú nádobu, dvojkónický hrnček, hrnček panónskeho typu so zosilneným vyhnutým okrajom a pásikovým uškom, bronzový kotlík z hrobu II.

Objavujú sa tu však isté rozdiely. Oproti predchádzajúcim článkom v tejto štúdii medzi archeologické nálezy nezahrnul sklený pohár, hlinený džbán zdobený vlešťovanou mriežkou ani pinzetu a ďalšiu bronzovú sponu. Domnievame sa, že ich dodatočne zachránil, resp. postupne od robotníkov, ktorí v tehelni kopali hlinu získal V. Vlk.

Aj napriek tomu, že je ťažké spájať archeologické kultúry s určitým etnickým spoločenstvom, pripisuje ich Alanom alebo Hunom. Chronologicky možno hroby z Krakovian-Stráží zaradiť do 30. až 70. rokov 5. storočia n. l.

Dúfame, že sa nám opätovným a komplexným publikovaním nálezov z Krakovian-Stráží podarí odstrániť nepresnosti a chyby kolujúce v odbornej literatúre a prínosom bude sprístupnenie týchto už „klasických“ nálezov z obdobia sťahovania národov odbornej i laickej verejnosti. Boli by sme radi, keby aj nami predkladaná publikácia prispela ku komplexnejšiemu spracovaniu tohto pomerne málo poznaného a spracovaného obdobia dejín Slovenska.